

T.B.M.M.
SAADET PARTİSİ
Grup Başkanlığı

Tarih: 20.08.24
Sayı: 292

15753

Doç. Dr. Selçuk ÖZDAĞ
Muğla Milletvekili
Saadet Partisi Grup Başkanı

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Tarım ve Orman Bakanı Sayın İbrahim YUMAKLI tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını, Anayasa'nın 98 ve İçtüzüğü'nün 96'ncı maddeleri gereğince talep ederim.
19.08.2024

Doç. Dr. Selçuk ÖZDAĞ
Muğla Milletvekili

Ülkemiz her yaz olduğu gibi bu yaz mevsiminde de ormanlarımızın yanarak heba olduğu bir gerçeklikle karşı karşıya kalmıştır. Geçen hafta sonu İzmir, Muğla, Bolu, Aydın, Çanakkale, Kastamonu, Manisa, Antalya ve Tunceli başta olmak üzere ülkemiz ormanlarının cayırcayırcı yanması ile bitmeyen kara yazgımızın bir tekrarını daha müşahade ettik. Yangınların başlaması ve özellikle sosyal medyadan yapılan çağrılarının artması sonrasında Tarım ve Orman Bakanı Sayın İbrahim YUMAKLI: "Küçüklerden bahsetmiyorum ama belli bir seviyenin üzerinde bugün 47 yangın çıktı. Bunların 30'u kontrol altına alındı. 17'sine müdahaleler devam ediyor açıklaması yapmıştır.

Bakan bey bu açıklamayı yaptığı sıralarda sadece İzmir Karşıyaka Yamanlarda ki yangın, rüzgârın da etkisiyle her tarafa yayılmaya başlamış, İzmir'de şehir içini tamamen dumanlar kaplamış ve küller yerleşim alanlarının üstüne yağmaya başlamıştı. 16 evin yandığı 2 mahallenin ve işyerlerinin boşaltıldığı, yangının kontrol altına alınamadığı, Karşıyaka Bayraklı bölgesinde evlerinizi boşaltın anonslarının yapıldığı bilgisi de yetkili merciler tarafından paylaşılmıştır.

Türkiye, yaşanan her felaketten sonra alınamayan tedbirler, ihmal ve yönetim acizliği gibi tartışmaları yapmaktan bıktı usandı ama mevcut iktidar 22 yıldır bu konuda ciddi hiçbir somut adım atmamaktadır. Konumuz olan orman yangınlarıyla mücadele ederken de, bu yangınları engelleme dışında mesela söndürme konusunda yaşanan tartışmalar genel olarak hava gücünün (yangın söndürme uçakları, helikopterler vs) yetersizliği etrafında yaşanmaktadır. Ülkemiz, Avrupa'nın en geniş ormanlık alanlarına sahip ülkelerinden birisi ve açıklanan son verilere göre, İspanya'da 18 milyon 572 bin hektar ormanlık alan bulunurken, Türkiye'de bu rakam 22 milyon 220 bin hektara civarındadır.

Elimizdeki veriler, Türkiye'nin aşağı yukarı yedi katından az ormanlık alana sahip Yunanistan'ın, yangın söndürme uçakları alanında Türkiye'den çok daha fazla kapasiteye sahip olduğunu göstermektedir.

Türkiye, 26 uçak ve 105 helikopterden oluşan bir yangın söndürme filosuna sahip ve ne sayıda keşif uçağının bulunduğu bilinmiyor. Üstelik nitelik bakımından da tek motorlu uçakların etkinliği ciddi tartışma konusu olarak karşımızda durmaktadır.

Türk Hava Kurumu tarafından emekliye ayrılan 11 adet tek motorlu M-18 Dromader uçağının çürümeye terk edilmiş durumda olduğu ama geçen senelerde aynı tip uçakların yangınlara müdahale etmek ve destek sağlamak amacıyla Polonya'dan kiralandığı da kayıtlarda yerini almıştı, Yine elimizdeki verilere göre; yangın söndürme filosunda daha önce 9 adet CL-215 tipi çift motorlu uçak bulunmasına rağmen bunlardan 3'ünün kaza kırımı yaşadığı ve kullanılabilir durumda sadece 6 uçak kaldığı, bu uçaklardan 4'ünün de bakım çalışmaları tamamlanarak kullanıma alındığı açıklanmıştı. Ancak bir yangına müdahale ederken bir uçağımızın Bafa Gölü'ne düşmesi ile şu anda Türkiye'nin kullanılabilir durumda sadece 3 adet CL-215 tipi çift motorlu uçağın bulunduğu bilinmektedir.

Orman yangınları konusunda benzer sorunlar yaşayan Yunanistan ise mesela 7 adet DHC-515 tipi çift motorlu uçak için sözleşme imzalamış ve bu uçakları Mart 2027'de kullanmaya başlayacağı açıklanmıştır. Tüm bunlara ilaveten, Avrupa Birliği Sivil Savunma Mekanizması, üye ülkelerde kullanılmak üzere 12 çift motorlu uçak daha satın almış ve böylece, 2027'de acil durumlarda kullanılmak üzere AB'nin 28 uçak ve 4 helikopterden oluşan bir filosuna da sahip olacağı anlaşılmıştır. Aynı şekilde, Türkiye ile kıyaslanabilir ormanlık alan yüzölçümüne sahip İspanya'da da benzer bir çalışmanın olduğu bilinmektedir.

Bütün bunlardan anlaşılabileceği üzere yangın söndürme çalışmalarında kullanılan ekipman ve teknolojilerin yetersizliği dikkat çekmektedir. Nicelik olarak zaten yetersiz olan başta yangın söndürme uçakları ve keşif ekipmanlarının gece görüşüne imkan veren niteliklerden yoksun olması nedeniyle geceleri yangınlara müdahale edilememektedir.

Netice olarak son 22 yılda orman yangınlarının sayısı 1.471'den 2023 yılında 2 bin 579 çıkmıştır. Bu sayı nerdeyse geçmişin iki katı olup bu durumu sadece iklim değişikliğine bağlayarak sorunun esas kaynağını gözlerden uzak tutmaya çalışmak bir hükümet tarzı olabilir lakin gerçeklerle bir ilgisinin olmadığını biliyoruz.

Bu bağlamda;

- 1) Yangın söndürme konusunda tüm dünyanın başvurduğu en önemli araç olan yangın söndürme uçakları konusunda bugüne kadar ne tür girişim ve anlaşmalar yapılmış, bu anlaşmalarda ne gibi sorunlar yaşanmış, mevzu gecikmelerin ülkeye ne kadar maddi/manevi zarara yol açtığı konusunda kamuoyuna ne zaman bir açıklama yapmayı düşünüyorsunuz?
- 2) 2003 yılından bugüne kadar meydana gelen orman yangını sayısı ne kadardır? Son 7 yılda meydana gelen orman yangını ile son bir yılda meydana gelen orman yangını sayısı ne kadardır? 2024 yılı içerisinde ülkemizde meydana gelen orman yangınlarının sayısı nedir?
- 3) Söz konusu orman yangınlarının bölgesel ve il bazında dağılımı nedir? Yangınların çıkış nedenleri konusunda bir envanter çalışması yapılmış mıdır? İddia edilen sebeplerle inceleme ve soruşturma neticesinde ortaya çıkan gerçek sebepler arasında ciddi farklılıklar var mıdır? Varsa bunun sebebi nedir? Kamuoyunun bu konuda doğru ve eksiksiz bilgilendirildiğini düşünüyor musunuz?

- 4) Ortaya çıkan yangınların evveliyatında/önlenmesinde ve akabindeki söndürme çalışmalarında kullanılan ekipman ve teknolojilerin nitelik ve nicelik konusunda yeterli olup olmadığına dair kurum olarak bir değerlendirme yapılmış mıdır?
- 5) Yangın söndürme uçakları/helikopterleri ile keşif ve tespit araç/ekipman/personel sayı ve kapasitelerinin yeterli olduğunu düşünüyor musunuz?
- 6) Gece görüşüne sahip yangın söndürme uçakları da dahil olmak üzere bu konuda faaliyet yürüten; keşif ve tespit araç/ekipman/personel sayısı ve kapasitesi tam olarak ne kadardır?
- 7) Yangın söndürme uçakları için yürütülen çalışmalar nelerdir? Bunlar ne aşamadadır ve ne kadarı tamamlanmıştır? Yangın söndürme uçakları için yapılan anlaşmaların toplam maliyeti ne kadardır? Bu maliyetin ne kadarı ödenmiştir ve kalan tutar ne kadardır?
- 8) Kanun ve yönetmelik gereği yanan ormanlıkları ağaçlandırma /ormanlaştırma çalışmaları ne aşamadadır? Özellikle kıyı bölgeleri ile rayıcı yüksek yerlerde orman yangını sonrası oluşan alanların ormanlık alan vasfı kaldırılarak yapılaşmaya açılması hakkında kamuoyunu bilgilendirmeyi düşünüyor musunuz? Bu tür alanların ağaçlandırılması bir zorunluluk iken yapılaşmaya izin veren sebepler ile hukuki gerekçe ve kamu yararı nedir?
- 9) CHS ile Cumhurbaşkanının şahsına verilen bu tür yetkilerin bir hukuk devletinde ülke ve kamu yararı aleyhine kullanılmasının geleceğimiz açısından büyük bir risk oluşturduğunu düşünüyor musunuz?
- 10) Bugüne kadar ve özellikle son 7 yılda meydana gelen orman yangınlarının ardından yanan söz konusu alanların yüzde kaçında yeniden ağaçlandırma (ormanlaştırma) çalışması yapılmıştır? Bu alanların yüzde kaç orman alanı olma vasfından çıkarılmıştır? Orman vasfından çıkarılan söz konusu bu alanların bölge ve il olarak dağılımı nedir?
- 11) Söz konusu orman yangınlarının ardından kamuoyunda tartışılan bir husus olması nedeniyle özellikle turistik ve kıyı bölgelerinde orman yangını sonrası bu alanlarda otel ve turistik tesislerin yapılması hakkında ne düşünüyorsunuz?
- 12) Her orman yangını çıktığında terör örgütlerinin bu yangınları çıkardığı haberleri dolaşıma sokulmaktadır. Terör örgütlerinin birçoğunu üstlenmesi yanında bu hususta ne gibi adli idari soruşturmalar yapılmıştır? Sonuçları nelerdir? Ormanları PKK ve benzeri terör örgütleri yakıyorsa (ki birçoğunu yaktıkları malum) yanan yerlere otel ve tatil köylerini kimler yapıyor ve bunlara kimler izin veriyor?
- 13) Muğla ve Manisa ve İzmir illerimizde 2003 yılından bugüne kadar ne kadar orman yangını meydana gelmiş, ne büyüklükte ve yüzde oranında orman alanı yok olmuş, ne kadar maddi ve manevi zarar meydana gelmiş, ne kadar can kaybı yaşanmış, yanan bu alanların ne kadarı (yüzde olarak) ağaçlandırılmış, yanan bu yerlerde yaşayan vatandaşlarımızın zararları hangi ölçüde karşılanmış, bu konuda bölge insanına ne gibi destekler sağlanmıştır?
- 14) Ormanlarda yangına sebebiyet verdiği uzmanlar tarafından belirtilen mevcut elektrik nakil hatları, maden ocakları, turistik tesisler gibi yerlerin denetlenmesi hangi periyotlarla yapılmaktadır. Yüksek gerilim hatları altında bulunan ve sahibi firmaların sorumluluğunda bulunan alanların temizlenmemesi nedeniyle kuru otlardan ve elektirik dalgalarından kaynaklı yangın risklerinin arttığı bilindiği halde niçin bu konuda gerekli önlemler alınmamaktadır?
- 15) Son 7 yılda orman yangınları ile mücadele için ne kadar bütçe ayrılmıştır?
- 16) Söz konusu orman yangınları ile yaşanan ihmal ve yetersizliklerden dolayı bakanlığın birinci dereceden sorumlu yöneticisi olarak istifa etmeyi düşünüyor musunuz?